

DOLINKAI VÁLTOZATOK

(részlet)

RADNÓTI

Ha érzed még a tegnapot a mában,
A vérszagot az akác illatában
Kezedbe keskeny Radnóti-kötettel,
Hogy honnan fújja, soha ne feledd el
Piszok bűzét e dúsförtelmű század,
Szívedbe véd a gyötrő Eclogákat.
Ha június virágszagú szelében
Aknamezők, vagonok döglehével
Találkozol, tudd, honnan fú a szél,
S csak lelkesedj az akácillatért.
És követeld, hogy lenghessen a hinta
A völgy ölén, daloljon a Dolinka,
Harcolj, hogy sétálhass e vén ligetben
Szabadon, nem „erőltetett menetben”!

[1954]

A NAPBAN ÁLLVA

A gőgös parasztházra haragudtunk nagyon
Sokszor hallottam apáméktól, hogy
elfogja előlünk a napot
és csakugyan, amikor óriás kapuja
kinyílt, az ablakunkba özönlő
fénybe bámulva én is gyűlölködni
kezdtem és arra gondoltam: a bátyám
talán nem hal meg tébécében,
ha Kósikék nem építenek odaát
olyan nagy magas házat
(a főutcában is volt nekik kettő!),
vagy ha a miénk is akkora legalább...

Ez jutott eszembe ma, amikor
a nap hajnali sugara
a fiam ágyához surrant,
hogy elfordította az arcát
picit aludni még:
akkor a nagyszárnyú ablaknál
a napban állva homálylott vissza
emlékembe a kép:
akkor a nagyszárnyú ablaknál
a napban állva homálylott vissza
emlékembe a kép:
konyhánk sötét sarka a vasággyal,
a rozsdásperemű sparhelt
és azon túl az apró négyszög,
amelynek rácsain szorongva
loccsan be a rosszkedvű reggel
szürke pocsolyája.

[1963]

Jobbágy Károly

EGY NYÁRI UTAZÁS EMLÉKEIBŐL

ÚJRA MOSZKVÁBAN

Az *Arbát* lám, semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

A *Gorkij* utca mögött házsorok,

kicsik, kopottak, észre sosem véve;

az udvarok sivárak, porosak,

az ablakokon pattogzik a festék

úgy, mint akkor...

úgy, úgy,

de mégsem úgy!

Valami mást érzek én...

Az esték!

Igen! Az *Arbát* mit sem változott,

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve,

de...

megérkeztem,

s máris meghívott

Szergejev, fagylaltra s beszélgetésre

a lakására, s nem félt semmitől

és másnap

Martinovnál vacsoráztam...

Kuzmint?

– Hisz olyan kevés az idő! –

fel sem hívtam; Kravcsenkót nem is láttam.

S ha megtudják, hogy városukban jártam,

Úristen, mi lesz? Milyen nagy harag...

Ki itt élt hajdan, az, az érti csak,

hogyan mi ez, s miféle változás van.

Az *Arbát* út semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

Az emberek...

ők változtak nagyot.

Mert *barátaim* mertek végre lenni.

[1964]

Polgár István

SZÜLETÉS NAPRA

Ma is egy súlyos éved tűnt el.
Szomorú vagy, de titkolod.
A balsors játszott életünkkel,
Rámpazaroltad szép korod.

Nem az vagyok, akinek hittél?
Kezedre hajtom a fejem.
Hóval, faggal támad a gyors tél.
Hülök, szorítlak mereven.

[1965]

Vihar Béla

ÁRNYÉK

Ballagva
az éjszakában,
halad előttem
az árnyam,
és úgy tűnik
most egyszerre,
mintha ott
az apám menne;
ráismerek
főtartása,
karja, válla
alakjára,
látom hajdani
kabátját,
világló
szomorúságát;

az apám
e hosszú árnyék,
mintha a nyomában
járnék,
ahogy egykor
gyermekléptem
követte őt
a sötétben,
s mintha most is
így vezetne,
szótlánul
a végtelenbe.

[1966]

Paróczai Gergely

SZERETTEM MINDIG...

Szerettem mindig a nyári éjszakákat:
a magot szülő föld nehéz szagát,
tárt ablakok, vizek sötét csendjét,
s a vizek-menti álmos békakórus
mély-tónusú nyújtott énekét.
Szerettem mindig a szerelmesek tükrét:
a változóan fogyó-növő holdat,
s a holdas terek bársonyos homályán
lüktető tücsökzenét.
Szerettem mindig a csókok pihegését,
és szemet húnyó platánok alatt
lányok mellein bicsakló öles férfivágyat,
s a legszebb altatót: ahogy az égnek
néhány halk virága dalolja illatát.

[1966]

Papp Lajos

RONDÓ

A fecskék
tavasszal fészket
építenek majd akkor is,
mikor mész-fehérré a fű,
a víz fekete korommá
s az égbolt, meg a tenger
narancsrőt
máglyává leszen;
Ha mi nem leszünk már,
a fecskék
akkor is fészket építenek
és testünk hamuját
építő sárrá dagasztják
apró szájukkal
a fecskék.

[1967]

Mezey Katalin

ÍGY KÉSZÜL

Járunk az egyhangúság
emlékművei közt,
hol
oszlopot
épít a
vízcsepp,
csak a türelem,
csak türelem,
csak türelem.
Jég ül a szempillánkra,

ráncboglyaik hullnak az arcra,
vállunkról lemossa a húst
ez a csepp,
de türelem,
Így készül minden
a föld mélyén,
ideleln,
csak türelem,
csak türelem, türelem, türelem.

[1968]

Marafkó László

GLADIÁTOR ÉS LOTTÓÁRUS

Bár mentünk volna gladiátoroknak,
most értünk sisteregne az aréna
a nap égvehagyott gázlángján.

Mentünk volna gladiátoroknak,
most bőrgolyó szálldosna előttünk rögeszme helyett,
mely másoknak, mint a sugárzás, láthatatlan.

Helyette itt ténfergünk a nézőtéren,
verseinkkel színes lottócédulákon,
hátha kihuzatik a jövőről írt képlet.

Mint a másnaposság, kísért néha a világ megváltása,
de ahogy bajnokaink a gyepen életüket és bérüket,
velünk vagy nélkülünk a világ önmagát is megváltja.

[1969]

HALLGATÁS

Üvöltő zenedobozként billegtünk
elsistergő mezők között.

Kívülünk nem volt
derengőbb világ.

Kocsink, az önként vállalt börtön
magára húzta, mint ruhát
az esti ég elgyöngítőn
derús konkrétumát.

Nem féltünk semmitől,
a lámpák

meglódult ujjai felböktek
néhány kövér nyulat.

Alakítottunk motyogó-dalárdát
amelyben ki-ki önmagán mulat.

El kellett volna mondanom,
szeretem én az embert,
ki annyi utazás után
magához visszatér.

A sok jó gondolat

összegyúrte a nyelvem.

Megbocsájtottak hallgatásomért.

[1971]

EGY TANÁR EMLÉKE

Elöttem arca: bölcs, kutyahú szeme,
deres bajúsa, ékszerű álla, nagy,
remrandti homloka fehérre,
és mosolya: szüreték kavargó
viháncain túl sárga, lilás, smaragd
szőlhegyoldal, szilvasor között
ringó takarulószekér a
a vérevő nap arany tüzében.
Emlékekből szőtt álmodozás. Tüdő-
vészes leányka holdszerűen fogyó
kísértet-arca. Egyre árnyabb,
s távol úgy, ahogy elfeküsznek
jegényeallék árnyai a tűnő
alkonyvarázsban. – Munka marad, kemény
hétköznapiok. Fiúk zsidongó
arcai. És feledés. Bolondos
nagy szurkolás: könyv izzad a pad alatt.
Hány pele-, macska-, őzszemű gyermekarc
keményült jellemmé szavától.
S földreomlott letarolt reménnyel:
tarolt a Sors. De ő a Kossuth-napon,
hogy itt dübörgött teutoni tank dühe,
s országúton vonultak árnyak,
s dőlt el a gyenge: megálljt kiáltott,
mert a kimarjult, sanda, kaméleon-
korban komolyra vette a Ne ölj-,
Ne árts-parancsot egyszerűen,
mint a nap egyszerűen sugárzott
a Marcal-menti földek arany-bíbor,
s harmatbaszótt, zöld csíkaira, ezüst,
bolyhosfejű fűzfákra, néma,
jó legelőkre, kövér gulyára.
Testvére mind megholt. Legutószor Az,
ki csak adott, csak önmaga roskadott –

görcbült anyó... Vele beszélget,
s jár az akácaszegett dülőkben,
és látja égbenótt, bekötött fejét:
már együtt lépik végig a temetőt,
élő, halott... de vén fej, új kedv:
zsondul a szelleme kék tavaszba.

1959

[1972]

Győri László

VILLÁMLIK

Villámlik ez az este,
villámlik sietősen,
lassan itt az éjfél
s nem gyújtott föl semmit.

Csapkod az istennyila,
száz karral üt a földre,
karjai sorra hullanak,
és sorra újra nőnek.

Száz kéz vagy egy kéz
az éjbe csavarodva
rángatózhat,
a tűz
kibogozhatatlan.

[1972]